

מילי דמלכא

שיחות ומאמרים שזכינו לשמוע מאת
כ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל

מאמר
בענין מיתת צדיקים

יו"ל ע"י
מכון שפה ברורה
שע"י חסידי קאסוב
קרח תשפ"ד לפ"ק

- אחים יקרים אחים לדעה -

הננו בזה בקריאה של חיבה לכל קוראינו ואנ"ש היקרים שיחי
שהיות ומלאכת הכתיבה, העריכה, וסידור הגליונות, שיהיו באופן נאה ויאה ומכובד עולים ממון הרבה,
וכדי להוציא את הגליון אנו צריכים את עזרת הציבור החפץ ורוצה בקיומו

אנו פנים לעזרת הציבור הושיטו ידכם והרימו את נדבת לבכם לתרום מתנה יפה ונכבדת

וההזדמנות נאותה לתרום לעילוי נשמת יקירכם אשר בוודאי תהא
לטובת נשמתם זכות הפצת דברי תורה האלו
וגם בעת שמחתכם תבוא הברכה לכם ולביתכם

והנצחתם תונצחו בתוך הקונטרסים לפרסם עושי מצוה

ובכן אלו הרוצים בהנצחה או החפצים לתרום עקב שמחה וכן מי ברצונם לתרום לעילוי נשמת

יפנו לר' מאיר גאדינגער הי"ו במס' 917-686-5892

או להתקשר ע"ד אימייל ל **toraskosov@gmail.com**

וזכות הגדול של זיכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב

הק"מוד בגליון דהלו

יהיה לעילוי נשמתו הטהורה של

כ"ק אבינו רועינו אדונינו מורינו ורבינו

מרן שרגא פייביש בן מרן אברהם יהושע העשיל זצוק"ל

זכותו הגדול יגן עלינו ועל כל ישראל

לשמוע דרשות, ושיעורים שונים מכ"ק מרן אדמו"ר זצוק"ל

וכן למודעות ומאורעות שונות בקרב קהילתנו הק'

יש להתקשר לקו "קול קאסוב"

במס' 917-686-5892 או במס' 718-682-2004 או במס' 1810-370-72-972

כל הזכויות שמורות

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל **toraskosov@gmail.com**

נערך ונסדר ע"י:

מאמר בענין מיתת צדיקים

שנאמר לאחר פטירת מרן רביה"ק מוויזניץ זיע"א

דייקן חז"ל ואמרו 'לכל דברות ולכל אמירות', כי בדרכי חיי איש הישראלי, יש שהקריאה הוא ב'חיבה גלויה', אבל יש כי הקריאה היא ב'חיבה נסתרת', וע"ז גילו לנו חז"ל דגם כשהוא בבחינת הסתר ג"כ קודמת לה קריאה של חיבה, ע"ד 'תוכחת מגולה ואהבה מוסתרת'^א, וכמרומוז במילת 'ויקרא' שהקריאה היא באופן של 'אלף זעירא', דהגם דבגלוי נראה בבחי' ויקר, אבל תוכו רצוף אהבה גדולה לאין ערוך.

והנה עומדים אנו כעת לאחר השבר הנורא שהושברנו, בפמירתו של מאור חיינו ומאיר נתיבותינו, האי צדיקא קדישא מרן רביה"ק מ'וויזשניץ זי"ע. והנה מנהגנו הוא שלא לעשות

ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבהמה מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם (ויקרא א, א).

קריאה של חיבה בא' זעירא - תוכחת מוסר ואהבה מוסתרת

רש"י הקדוש מביא דברי חז"ל (יומא ד. תר"כ ויקרא א. ויק"ר א), ויקרא אל משה, לכל דברות ולכל אמירות ולכל צווים "קדמה קריאה לשון חבה" לשון שמלאכי השרת משתמשים בו, שנא' (ישעיה ו, ג) וקרא זה אל זה ואמר.

א. וז"ל הרמח"ל בדעת תבונות (אות קלח), "כי הנה קרא כתיב (דברים ה, ה), "כאשר ייסר איש את בנו ה' אלקיך מייסרך", והיינו כי אין המוסר שהקב"ה מייסר את ישראל מוסר נקם ומכת אויב, אלא מאהבה שהוא אוהב אותם כאב את בנו, שכן כתיב (משלי יג, כד), "חושך שבטו שונא בנו ואוהבו שחרו מוסר", הרי שהמוסר נולד מן האהבה ממש, ונמצאת תוכחת מגולה נולדת מאהבה מוסתרת. ושתי תולדות טובות יוצאות מן השורש הזה, א, שהמוסר עצמו, אפילו בזמן שהוא נעשה, לא יעשה באכזריות חימה, אלא במיתוק גדול, מפני האהבה המוסתרת שאינה מנחת לכעס למשול ולהתאכזר, והשנית, שכיון שאפילו בשעה שהקב"ה מביא במשפט יצוריו, הנה כוונתו המוסתרת אינה אלא לרחם ולהטיב".

מילי דמלכא

ומאודו 'אשה לה' משך כל זמן חיותו
עלי אדמות.

וע"ז מתפללים 'ואשי ישראל ותפלתם
באהבה תקבל ברצון'. היינו כי
תוך אותו מעשה קרבן נורא בהקרבת
'אשי ישראל', הם אישי ישראל
האנשים הכשרים שבעם, יש בו אהבה
נסתרת וקריאה של חיבה, היות שבעת
שקוראים את הצדיק לעלות אל
מנוחתו הנכונה בגן עדן העליון,
מתעורר למעלה 'עת רצון' במאוד,
וכמו שדרשו חז"ל (שם מנחות קי),
עולותיהם וזבחייהם לרצון על מזבחי.
וכידוע כי רצון אלויות 'נוצ'ר',
שבעת רצון מתעוררים רחמים רבים
הנשפעים ממדת 'נוצ'ר חסד', מדה ח'
מיי"ג מדות הרחמים העליונים³.

*

**בשמי עליונים נפעלת שמחה
וייחודים עליונים בנא ציס"ע
בהשגות הגן עדן**

**ובעת רצון נעלית כזאת, הגם שלפי
הנראה לעיני בשר נראה הוא
כחושך נורא, בעת ניטל מאתנו עיני
ישראל 'עיני העדה', ועזב אותנו**

הספדים ולהרבות דברים בשבח
הנפטר, וכן היה רצון קדשו ז"ל, עב"ז
אנו עומדים כעת שבורים ורצוצים
ועולם חשך בעדינו, ואי לזאת יש
להאריך בהכמה הנכונה הנצרכת לנו
לעת כזאת, והאריך לנלות את האור
והחיבה שבתוך החשבות וההסתרה.

**עת רצון בעת שמיכאל כה"ג עומד
ומקריב נשמות הצדיקים – כנאמר
ואשי ישראל**

הנה מבואר (תוס' מנחות קי. בשם המדרש,
חגיגה יב:) שמיכאל שר הגדול
הוא הכהן הגדול למעלה, ומקריב שם
על מזבח הבנוי בזבול קדשו העליון
המכוון כנגד מזבח התחתון, את
'נשמות הצדיקים', ובהקטרתן על אותו
המזבח יתקדשו ויטהרו טהרה גמורה,
ואזי ידבקו בשכל האלקי וישוכו
לשרשן לגמרי.

**וממילא י"ל רמו בפסוקים אלו, שכן
הקריאה של חיבה לבני
ישראל זהו באופן של 'אדם כי יקריב
מכם קרבן לה', והוא הצדיק שהוא
מן המובחר שבצאן ישראל, והוא
אותו צדיק המקריב עצמו כל גופו**

ב. ראה שעה"כ (דרוש א מדרושי קידוש ליל שבת), "ועתה בתפל" מנחה עולה ז"א עד
דיקנא עילאא דא"א, ועולה באותו התי' הנקרא מזלא תמינאה נוצר חסד, והוא
סוד הרצון העליון, כי בחי' החסד העליון המתפשט במצחא דעתיקא הנק' עת
רצון, הוא עצמו יורד עוד ומתגלה במזל הח' דדיקנא דיליה, ומה שהיה נק'
למעלה רצון נקרא עתה נוצר חסד, כי אותיות רצון מתהפכים לאותיות נוצר,
והנה עתה אשר הז"א עתיד לעלות עד שם בתפלת המנחה, לכן מתחיל זה הרצון

מאמר בענין מיתת צדיקים

ג

התחתון בין ז"א לנוקביה באופן יותר מעולה ובהארה נוספת ממה שהיה עושה בחייו". [וע"ע שער הגלגולים הקדמה כד].

*

ביום פטירת הצדיקים נפתחים לפניהם ארוכות השמים והשגות נפלאות

והמתבאר מדבריו הוא, כי משונה היא מיתת צדיקים ממיתת שאר כל אדם, כי בעוד שאצל שאר בני אדם זכרון יום המיתה גורם להם בדרך כלל עצבות ומרה שחורה, בידעם אחרית גופן כשינתן בקבר, והם עתידים לתת דין וחשבון על כל המעשים בפני בית דין של מעלה. אמנם אצל צדיקים גדולים, יום המוות אינו מצער אותם כלל וכלל, אלא להיפך הם משתוקקים ומצפים ליום זה בכליון עינים ושמחים לקראתו, **באשר באותו יום נפתחים לפניהם**

לאנחות. עכ"ז אין שום ספק שעם פטירת הצדיק נתהווה שמחה ורינה בכל העולמות העליונים, שכן עמדו וחיכו כל העליונים ליחוד נורא הנעשה בזה, כמבואר דלכן נקרא יום שנפטר בו הצדיק 'יומא דהילולא', כי על ידי פטירתו נפעל סוד יחוד חתן וכלה^ג, וכמו שאמרר חז"ל (מו"ק כה:): שהקב"ה שש ושמח בהם ככלה חדשה, בבוא אליו נפש צדיק ונקי^ד.

והאריז"ל בשער מאמרי רז"ל (יומא טו) כתב וז"ל, "כי אמנם מצינו כאשר נפטר יעקב אבינו נאמר בבראשית (מט, לג) ויאסוף רגליו אל המטה, והענין הוא כי המטה היא בחינת המלכות (וח"א רכה), והנה הצדיק בהיותו חי בעולם הזה היה בעלה דמטרוניתא, ועל ידו הזווג העליון נעשה, ועתה כשנפטר נשמתו עולה למעלה לעשות זווג בין אבא ואימא, ולכן נלע"ד לומר הוצרך לעלות ולאסוף רגליו למעלה מן המטה, ואח"כ יורד כדי לעשות זווג

העליון דבמצחא דעתיקא להאיר במצחא דז"א, אשר עתה עולה שם עולם הבריאה כנ"ל, ואז נקרא עת רצון".

ג. כן הוא באלשיך (ויקרא כה, ז), "נודע מספר הזוהר (פרשת ויחי רמח): כי כשהצדיק נפטר מן העולם נעשה ייחוד למעלה בין שם המיוחד לשכינה לשם הגדול כשמחת חתן וכלה. ומרגלא בפומייהו לקרא לסילוק הצדיק הילולא".

ד. וכמו בעת הפטירה, כן מתעורר בכל שנה ביומא דהילולא, כמו שכתב האריז"ל (ספר הליקוטים לך לך פרק יג) כי בכל זמן שנפטר הצדיק מן העולם אז עולה נשמתו בפעם ההיא שהוא בעת פטירתו, והיא מ"ן אל הנוקבא אל ז"א ומזדווגים הם זו"ן, כמ"ש בזוהר פרשת ויקהל (ח"ב ריא). כדין אלביש חד צדיק קנאה וכו', כי היסוד העליון אז מזדווג עם המלכות בסוד יוסף שהוא בגימטריא קנא"ה עכ"ל.

מילי דמלכא

ומשתכחי עמיה, ואזלין עם נשמתיה עד אתר דתשרי באתריה עיי"ש. [וכן הוא בזה"ק האזינו רפח: ועי' ברכות כח. תנו רבנן כשחלה רבי אליעזר נכנסו תלמידיו לבקררו בשעת פטירתו, אמר להם פנו כלים מפני הטומאה, והכינו כסא לחזקיהו מלך יהודה שבא, ופירש"י לחזקיהו שבא אלי ללוותי].

צדיקים כל תשוקתם לעמוד במקור הקדושה, ולהיפרד מעוה"ז החומרי

ולזה פי' הרה"ק מקאזניץ (עבודת ישראל פר' חיי שרה) הענין שהצדיקים במיתתן קרוים חיים, דהיינו שכל ימי חיותם עושים הכנה לרגע הפירוד, שיפרדו מעולם הזה בקדושה ובטהרה, וכמ"ש בזה"ק (ה"א רכ). הני צדיקי חשבו בליביהו כאילו ההוא יומא מסתלקים מעלמא, ומכינים את עצמם בשמחה ובטוב לבב לעת עלות נפשם לשרשם. וכדמטו משמיה דהרה"ק רבי אלימלך מליזענסק זכר צדיק לברכה שכל תשוקתו היתה להפרד מעולם הזה החומרי ולעמוד במקור הקדושה, מבלי לבוש החומר העב.

ובמו שהעיד על עצמו התנא רבי שמעון בר יוחאי (אדרא זוטא האזינו רצא. ומובא בבב"י מאמרי חודש ניסן י"ב י"א). שכל ימיו היה מחכה ומצפה ליום ההוא, וכמ"ש (תהלים קד, ט) תוסף רוחם יגועון, כי יתוספו להם רוח ונשמה בעת יגועון. ואכן ביום פטירתו מן העולם גילה את האדרא

ארובות השמים ומשינים השנות נפלאות וחזיונות עד אין קץ, מה שלא יכלו להשיג כל ימי חייהם, ועליהם נאמר 'ותשחק ליום אחרון'.

ובמו שכתב המגלה עמוקות (פ' ויצא ד"ה והנה) עה"פ ולא ירעיב ה' את נפש צדיק, שכל מה שלמד כל ימי חייו יבואו דברי תורה אליו עם פטירתו בתוך מעיו, כדאיתא בזה"ק (פר' וישב), והוא, כי אז הנשמה מתלבשת עם דברי התורה שלמד הצדיק כל ימי חייו, ועי"ז היא שמחה ביום האחרון, כי כל הדברי תורה באים עמה. ולא עוד אלא שביום הפטירה עוסקין בכל העולמות באותן חידושין שחידש בזה העולם, וכל נשמות צדיקים באים ומתעסקין בהם, וזה שכתוב 'עוז והדר לבושה', שמתלבשת הנשמה באותן חידושין, 'ותשחק ליום אחרון', יום המות, ואז 'פיה פתחה בחכמה' ודורשת לפני הנשמות ומלאכים. [וע"ע במגלה עמוקות בפר' וישב].

וכל זאת מלבד שמחתה של הנשמה שעוד מעט קט תחזור אל חיק אביה שבשמים ותשביע את עצמה בצחצחות. אף גם זאת שהאבות הקדושים באים קודם פטירת האדם לקבל פניה, וכמבואר בזה"ק (פ' ויחי ריח). תנינן, בשעתא דבר נש אסתלק מעלמא אבוי וקריבוי משתכחין תמן עמיה, וחמא לון ואשתמודע לון וכל אינון דהוה מדוריה גבייהו בההוא עלמא, בדרגא חד, כלהו מתכנשי

מאמר בענין מיתת צדיקים

ה

משום שכל ימיו רצה להתקרב ליום מותו, בידעו שבאותו יום יתעלה בהשגותיו מעלה מעלה עד אין קץ, וזהו ויקרבו ימי ישראל למות, שכל ימיו היה להם התקרבות עם יומא דהילולא דיליה, והיו כל הימים משתוקקים וכוספים ליום הזה.

*

בעוד שהצדיק עצמו שמח לאין ערוך, להנעזבים ממנו צער ותוגה

אמנם כל זה שייך להצדיק עצמו, אך אותנו המחנה הנשאר לפליטה הרי עזב לאנחות, ולא רק מצד הנגלה לעינים, אלא אף למעלה יש צער כנאמר על השכינה הקדושה אשר היא אתנו בניה בני ישראל בגלותא, ועם פטירת צדיק יסוד עולם מעיד הכתוב (ישעיה נז, א) **הצדיק אבד ואין איש שם על לב וגו'**, ופירש בזה הקדוש (ח"ג טז.) **האי קרא קשיא, הצדיק אבד, נאבד מבעי ליה, מהו אבד, אלא אבד ממש, ומאי אבד, אבד למטרונותא, להשכינה הקדושה. ככה רבי שמעון ואמר, מלבא בלא מטרונותא לא אקרי מלבא.. אן הוא יקרא דיליה.**

וממילא עם פטירת האי צדיקא "האט די שכינה געכאפט א קלאפט", וכל העם נאנחים איה מלכנו מאיר דרכנו, עיני דשכינתא בגלותא. וממילא צריכים ביאור וחיפוש למצוא את הקריאה של חיבה, ואהבה נסתרת

זוטא ועוד סודות רבים אחרים שהיו נעלמים מעין כל חי עד לאותו יום. וכן מובא במדרש (מובא ברבינו בחיי בראשית מז, ל) וזה לשונו, 'מה רב טובך אשר צפנת ליריאך' (תהלים לא, ט), מעשה ברבי אבהו שנטה למות וראה מתן שכרו מה שעתיד ליתן לו הקב"ה לעתיד לבא, וכל טוב שמתוקן לצדיקים, וכיון שראה כל אותן הנחמות המתוקנות אמר כל אלין לאבהו, מיד נתאוה למות, התחיל קורא "מה רב טובך אשר צפנת ליריאך".

ובן לכל צדיק וצדיק מראה הקב"ה שכרו קודם פטירתו, כמובא במדרש (בר"ר סב, ב), כתיב (משלי לא) עוז והדר לבושה, כל מתן שכרן של צדיקים מתוקן להם לעתיד לבא, ומראה להם הקב"ה עד שהם בעולם הזה, מתן שכרן שהוא עתיד ליתן להם לעתיד לבא, ונפשן שבעה והם ישינים, [וכן הביא האור החיים הק' (פר' ואתחנן ד"ה ומשלם וגו') ואומרו אל פניו, על דרך אומרם ז"ל (ירושלמי ע"ז פ"ג ה"א) שהצדיקים מטעימם ה' סמוך למיתתם מעין עולמם, ונפשם שבעה וישנים מתוך שמחה ע"ש].

וביאר בזה האגרא דכלה (פ' ויחי) את הפסוק ויקרבו ימי ישראל למות, שיעקב אבינו גם הוא השתוקק ליום מיתתו ובקוצר רוח המתין לאור שיושפע עליו משמים באותו יום. ועל פי זה מבאר ויקרבו לשון קירוב,

איז נעבעך פארשמירט ח"ו, יעמוד לבקש 'ואני תפלתי לך ה', ולבקש על דבר בזמני רצון הכי נעלים. הרי אם רוצים ליתן מצד חסדים ורחמים רבים מלמעלה וודאי שיתנו בלאו האי תפלה ובקשה, אבל איך נאמר שהאדם יעמוד ויבקש על דרגות הכי נעלות של הני קדושים ושרפים, אתמהה.

**הצד שווה שבג' צדיקים אלו
שקבלו עליהם יסורים במסירות
נפש לתיקון כנסת ישראל**

אמנם מה היה הצד השוה של שלשה צדיקים עליונים הכוללים כל הצדיקים הבאים אחריהם, זהו מה שמסרו נפשם לטובת כלל ישראל, ואף קיבלו עליהם יסורים ממש לכפרת כלל ישראל, וזהו דרכם של הני צדיקים העליונים אשר כל ימי חייהם היו חטיבה אחת 'למסור נפש על קדושת כבוד שמו יתברך, בכוונה מהורה וקדושה - בלתי לה' לברו' בלי שום נדנדוד פניה דק מן הדק.

**זמן פטירתם בזמן שיורדים לגיא
צלמות כפנות השבת, וגם שם
מקבלים עליהם לשמח את
השכינה הק'**

ולבן היתה זמן פטירתם, בזמן יציאת השבת, ובזמן שצריכים להיפרד מן הנשמה הקדושה, ושוב לא יהיו עוד הני יחודים נגלים, כגון בעת יחוד כתר בתפלת מוסף, אלא צריכים לחזור לחיי דגלותא בימי החול, וכמו שביאר

שבתוככי האי חשוכא, חושך ענן וערפל.

*

**בעת רצון של פתיחת הארון -
מקבלים עומ"ש ואומרים אנא
עבדא**

אמנם יובנו הדברים, במה שמבואר בפרקי דהיכלות, כי עם כל 'פתיחת ארון הקדוש' מתעורר עת רצון למעלה, וכ"ש בעת שמוציאים שלש ספרי תורות, כמו שבת זו (שבת ר"ח, כשקוראים פרשת החודש).

ובזוה"ק נאמר, כי אומרים בעת פתיחת הארון, 'ברוך שמייה דמריה עלמא, יהא רעוא וגו', 'אנא עבדא דקוב"ה'. ולכאו' אם זה עת רצון כפשוטו, למה צריכים להוסיף ולקבל ולומר, 'אנא עבדא' המקבל עלי עול מלכות שמים בכל רגע ובכל עידן ועידן, הרי בלאו הכי מתעורר אור רצון העליון להטיב לרעים ולטובים.

**עת רצון ברעוא דרעיון, בעת
פטירת משה יוסף דוד**

אלא הרי מכאן מוכח כי אף בעת רצון צריך עוד הוספה, והוא ע"ד המבואר כי בעת 'רעוא דרעיון' שאומרים אז 'ואני תפלתי לך ה' עת רצון', ומהו העת רצון, עבור כי הוא זמן פטירת הג' רועים 'משה יוסף דוד', ולכאו' האיך אדם פשוט 'וואס

מאמר בענין מיתת צדיקים

ז

לנו בתוך החשכות וההסתר לגלות את אור הא"ס ע"י עבודתינו במס"נ לעורר עי"ז רצון העליון ג"כ.

קבלת אדם ע"ע להפוך את ההסתר לאור במס"נ, גורמת עת רצון נורא

ועוד ביאר זה הענין בספה"ק בני יששכר (מאמרי השבתות - מאמר ח, ז) מה שאומרים ואני תפלתי לך ה' עת רצון. וז"ל, הביאור הוא עפ"י מה שפירשנו במשנה אבות (פ"ה מ"ט), הוא היה אומר עז פנים לגיהנם ובושת פנים לגן עדן, יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו ותן חלקינו בתורתך, דלכאורה אין ביאור לזה.

אבל הפירוש הוא, דהנה עז פנים לגיהנם ובשת וכו', והנה מהראוי שיהיה בושה לאדם להתפלל לפני הקב"ה על הצטרכותו, כי דיו שהוא חי, והקב"ה נותן לו רוח החיוני ודי פרנסתו וטרף חוקו, ובפרט בידעו שהוא חוטא ופושע ואיך ימלאנו לבו לבקש מלפניו ית"ש, ובפרט על דבר גדול אשר כל העולמות תלויים בזה ומצפים לזה דהיינו בנין בית המקדש, הנה הוא עזות וחוצפה מן האדם.

והנה אמשול לך משל, לאיש עני מחזיר על הפתחים והולך בבלויי הסחבות קרוע בגדים מטולאים, האם ימלאנו לבו לבוא אל המלך פנימה לבקש מלפניו ענינים

הרה"ק ר' שמשון מאוסטרפאליע הפסוק גם כי אלך בגיא צלמות לא אירא רע כי אתה עמדי, כי זה קאי על זמן יציאת השבת, שאז הזמן לקבל אור ייחודי הנשמות הללו שקיבלו עליהם יחודא דאחד, אף בהיותם הולכים בגיא וצלמות. [וע"ע בספה"ק שגם זמן צעקת אליהו בהר הכרמל ה' הוא האלקים היתה בזמן יציאת השבת].

ואם בכל זאת באים הני נשמות קדושות הללו, צדיקי אמת שבכל דור ודור ומקבלים עליהם צערא דשכינתא, ואומרים לה מנעי קולך מבכי, כי אנו מוכנים למסור נפש עבורך, ולרדת אף בענין של חיי יסורים וחשכות בגלות, ובפרט בגלות האחרונה והקשה שבכולן, ולומר גם שם 'אנא עבדא דקוב"ה', ולגלות כי 'אני הוי"ה לא שנית' ואנו נעורר ונקדש שמו ברבים ולומר כי באמת אין ההסתר הסתר ואין ההעלם העלם, אחרי כי קבעו ליסוד מוצק אשר שינויי הזמנים והאורות לא ישנו כלל את עיקרי המשכת אורו ית' בעולם.

חרי דייקא זאת הקבלה היא הגורמת 'עת רצון' וייחודי אורות הכי עליונים, אשר עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו, אף בגלותא. וממילא דוקא בעת נעלה כזה אפשר לנו להתקשר עם עבודת ומדרגת הני צדיקים וקדושים, ולעורר אותנו לילך בדרכיהם, ע"י אמירת 'אני תפילתי' וכו', המאמתת וקובעת בנו שיתכן גם

מילי דמלכא

ט. והנה לפי זה, זה הוא מאמר התנא עז פנים לגיהנם ובשת וכו', א"כ כיון שהבושת הוא דבר גדול והעזות היא מדה מגונה מאד ומורדת את האדם לגיהנם ח"ו, איך יערב האדם אל לבו להתפלל על בנין בית המקדש שהוא דבר גדול מאד, אבל כה אמר ה' בעת רצון עניתיך, וזהו שאמר התנא כיון שהעזות הוא דבר מגונה מאד על כן לא מלאני לבי להתפלל על בנין בית המקדש, על כן יהי רצון מלפניך ה' אלקינו ואלקי אבותינו שיבנה בית המקדש במהרה בימינו, כי בזולת הרצון אין מבוא להתפלל לפניך על דבר גדול כזה, ובפרט בריה קטנה חוטא ופושע, וזהו שאומרים בזמן עת רצון בצלותא דמנחה דשבתא, ואני (כנסיה הקדושה, אני יודע שאין אני ספון וחשוב להתפלל לפניך על ענינים גדולים כאלה, אבל) תפלתי לך ה' עת רצון (אז מלאני לבי להתפלל לפניך על כל הענינים הגדולים כיון שהוא עת רצון לפניך, על כן) אלקים ברב חסדך ענני וכו'.

*

אף בעת פטירת הרועים, עבודת כל אדם פשוט, להמשיך ולומר אנא עבדא דקוב"ה, ולגרום עת רצון ביותר

ואם כן הוא, הרי עם פטירת הני צדיקים הרועים הנאמנים, אשר כל עבודתם נחתמת בחותם הקודש, ביתר שאת ויתר עז בעת פטירתם, אזי

הנוגעים לטכסיסי מלכותו, ובפרט אם האיש העני ההוא פשע כמה פעמים ונגע בכבוד המלך, על כן אין מבוא לנו להתפלל על בנין בית המקדש, ובפרט מי שהוא מכיר איך אשר חטא והעוה לפני היוצר כל הוא אלקינו, איך יערב אל לבו לבקש על דבר גדול כזה אשר כל העולמות תלויים בזה, וכביכול עניני טכסיסי מלכותו ית"ש.

אבל יארע דבר כזה אפילו לפני מלך בשור ודם בעת אשר הוא עת רצון לפניו, כגון ביום הולדת וכיוצא, יגזור אומר אשר ימלא מבוקש כל המבקשים לפניו, ואפילו אסירי המלך אשר אסורים בבית הסהר בבקשם אז בשעת עת רצון יוצאים לחופש בזמן הרצון ההוא, הנה בזמן ועת רצון יערב אל לבו כל חוטא ופושע לבקש מן המלך אפילו דבר גדול, כי כן יסד המלך אשר אין להשיב ריקם כל שואל ומבקש.

וכן הוא הדבר לפני מלך הכבוד, איך יערב אל לבו בריה קטנה מעוטה בדעת להתפלל לפניו ית"ש על דבר גדול כזה בנין בית המקדש, ובפרט חוטא ופושע, והרי זה חוצפה גדולה כאילו היה הוא ראוי לזה שימלאו מבוקשו עבור תפלתו, אבל בזמן הידוע לנו עפ"י דרכי התורה שהוא עת רצון יוכל לבוא איש עני ואביון חוטא ופושע להיכל המלך ולשפוך שיחו לפני השי"ת אפילו על דבר גדול, כי כן יסד המלך מלכו של עולם, וכה אמר ה' בעת רצון עניתיך (ירמיה מה,

לילך בדרכי הצדיק, וודאי שעבודת הצדיק חיה וקיימת, ומתעורר עת רצון שאין דוגמתה, המכפרת על כל הדור, וכמו שכבר כתב המהר"ץ (הספרדי שנת תקל"ט בפירושו פרי עץ חיים על העץ חיים, דף מ:) ודבר זה מתורתו של רבינו האר"י ז"ל למדנו וזה לשונו, האדם על ידי האחדות שיש לו עם כל ישראל הוא כגוף אחד, ויש לו חלק עם כל המצות, ומשום זה הצדיק מכפר על כל הדור, כי על ידי שמצטערים במיתתו, והוא על ידי האחדות שכולם כנפש אחת וכו'.

ומוס"ף התפארת שלמה (פר' חיי שרה ד"ה עוד במדרש) לפרש בזה שיום פטירת הצדיק טובה היא לא רק לעצמו ולנשמתו, אלא גם לעולם, דהנה מבואר בזה"ק ובכתבי האריז"ל (הניוכ"ל) כי שעת פטירת האדם הצדיק מן העוה"ז הוא גבוה יותר במעלה מכל ימי חייו, כאשר אז הוא השלמת התיקון מ"ג והיחודים והזווגים בפועל יתר שאת ויתר עוז כידוע ליודעי חן וכו', נמצא כי שונה פטירת הצדיק מפטירת כל אדם, כי ע"י פטירת הצדיק שנעשו יחודים וזווגים במדות הגבוהות מאד מאד, ע"י בן יורדים השפעות טובות לעולם, לא כן בפטירת שאר בני אדם חלילה. נמצא שביום פטירת צדיק השמחה כפולה, האחת שמחת הצדיק על המראות הגדולים וההשגות הנפלאות שזוכה נשמתו להשיג יותר משהשיגה כל ימי היותה בגופו, והשניה שמחת העם

גם אדם הכי פשוט הבא ליטהר, ולהישאר מחובר להאי אילנא דחיי, ולומר גם הוא 'אנא עבדא דקוב"ה', ואני אזון ואפלח לתיקוני השכינה הקדושה, אף יותר מיכלתי, ולגלות כי מאתו לא תצא הרעות, ובוודאי שיתן לנו כח לאזור עוז להתחזק לילך בדרכי הצדיקים הקדושים, ולא לזוז זיו כל שהוא מדרכי הני רועים הנאמנים, אזי בזה עצמו מעוררים העת רצון וה'אהבה הנסתרת המתעוררת בכל לב', אף באופן שהוא מכוסה בתוגה וצער יסורי הגלות עם פטירת הני צדיקים העליונים, דוגמת מה שפעלו הצדיקים עצמם עם קבלת היסורים באהבה למען כבוד שמו יתברך, ואדרבא כפי גודל הכאב והיסורים, וודאי שגם להשכינה הקדושה נתוספת בעוה"ר צער ואבדן, ואם למרות כל זאת יכול אדם פשוט להתחזק לעבוד ביתר מיכולתו עבור תיקוני השכינה, ולהפוך את עצם הקושי להיותו לטובה בחדוותא דשכינתא, אין בידינו לאמוד ולספור את גודל העת רצון שנתהווה להשפיע על כל אחד ואחד מישראל הבא ליטהר ולהתקדש.

*

בעת פטירת הצדיק, הוא טובה אף לכל בני' שנשארו מאוחדים בגלותא, ונשפע עליהם הרבה השפעות טובות יתר על כן, בעת שמתאספים ישראל יחד לקבל עליהם ולהתחזק יחד

אברהם מעל פני מתו וידבר, ויקם מלשון תקומה, כי תקומה היתה לה למדת החסד של אברהם על ידי פטירת שרה, והצליח להוציא אל הפועל ביתר שאת את מדת החסד שהיתה טבועה בו, לפיכך החליט אברהם שאין מן הצורך לבנות עליה ולהספידה, ואין להצמער על פטירתה כאשר הסתלקותה גרמה שמחה לה ולעולם, כי גדולים הצדיקים כמיתתם יותר מבחייהם.

וזהו שנאמר אצל הצדיקים (בראשית מז, כט) ויקרבו ימי ישראל למות, ר"ל נתקרבו ונתאחדו ימי הצדיקים לאותה שעה של המיתה להתעלות כולם כא' עמו להתיחד באור ה'. וכן הוא מבואר בפסוק שהתחיל במד"ר בפ' חיי שרה, ויהיו חיי שרה, יודע ה' ימי תמימים ונחלתם לעולם תהיה' (תהלים לז, יח), ר"ל יודע הוא לשון יחוד, שמתיהדים ימי התמימים כמיתתם ומעלים כל המעש"מ שעשו לה', ועי"ז ונחלתם לעולם תהיה'. ונחלתם הוא ההשפעות הטובות שיורדים על ידם לעולם, משם נח"ל, הוא נחלת"ם, לעולם תהיה"ה.

*

שמסביב שזוכה לקבל את ההשפעות שמושפעות מלמעלה בזכותו של הצדיק בעת הסתלקותו מעלמא הדין.

ומפרש בזה התפארת שלמה, למה לא הספיד אברהם אבינו את שרה, הגם שכתוב (בפרשת חיי שרה בראשית כג, ב) ויבא אברהם לספוד לשרה ולבכותה, אך לא נאמר אחרי כן שאברהם אכן הספיד אותה, רק תיכף ומיד בפסוק שאחר זה כתוב, ויקם אברהם מעל פני מתו, משמע שלא הספידה, ויש לבאר מדוע זאת, ומסביר התפארת שלמה (שם) שדבר זה היה קשה לבעל המדרש, היתכן שצדקנית כשרה לא תוספד כהלכה, ועל זה מתרץ שם המדרש (בראשית רבה נח, ט), א"ר יוחנן מן הן תנינן, מי שמתו מוטל לפניו פטור מק"ש מן התפילה ומן התפילין ומכל מצוות שבתורה, כלומר מה טעם פטור האבל מק"ש תפילה תפילין ושאר מצוות התורה, משום שהוא שרוי בעצבות על מותם של בני משפחתו, ואין השכינה שורה מתוך עצבות. אבל כשנפטרה שרה אמנו לא שררה עצבות בעולם, ואף אברהם אבינו לא היה עצוב, להיפך ע"י פטירתה ירדו השפעות לעולם, וכמו"ש (בראשית כג, ג) ויקם

ה. וזהו כל לשון התפארת שלמה (שם), עוד במדרש הנ"ל אר"י כו'. הנראה בכוונת ר"י במאמר הזה, שהיה גם כן קשה לו למה לא הספידה באמת רק ויקם מעל פני מתו, לכן אמר תמן תנינן מי שמתו כנ"ל. דהנה מבואר בזוה"ק ובכתבי האר"י ז"ל כי שעת פטירת האדם הצדיק מן העוה"ז הוא גבוה יותר במעלה מכל ימי

גשמיות הגורמות למחלוקת ח"ו, הרי מעצם זאת ההתחזקות מייחדים יחודא דאחד בהתכללות ואחדות הגמורה, ובוודאי שזאת ההתגברות גורמת 'עת רצון' לאין ערוך.

ובמבואר בזה"ק (ויקרא ז:), ויקרא אל משה, פתח ואמר, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד (תהלים קלג, א), זכאין אינון ישראל דלא

בכה האחדות כנס"י שלא להיפרד, בואת מתקנים תיקוני שכינתא, ונתהווה עת רצון בכל העולמות

ובבבל על ידי עצם אחדות כנסת ישראל ביחד, שנוזהרים

במאוד מאוד להתחזק להתאסף שבת אחים יחד בלב אחד, לקבל עליהם עול מלכות שמים ולומר 'אנא עבדא דקוב"ה', בשלימות בלי פניות ונטיות

חיי כ אשר אז הוא השלמת תיקון המ"נ והיחודים וזיווגים בפועל יתר שאת ויתר עוז כיל"ח. והנה זהו שנאמר אצל הצדיקים (בראשית מז, כט) ויקרבו ימי ישראל למות ר"ל נתקרבו ונתאחדו ימי הצדיקים לאותה שעה של המיתה להתעלות כולם כא' עמו להתיחד באור ה'. וכן הוא מבואר בפסוק שהתחיל במד"ר בפ' הזאת ויהיו חיי שרה יודע ה' ימי תמימים ונחלתם לעולם תהיה ר"ל יודע הוא לשון יחוד שמתיחדים ימי התמימים במיתתם ומעלים כל המעש"ט שעשו לה' ועי"ז ונחלתם לעולם תהיה. ונחלתם הוא ההשפעות הטובות שיורדים על ידם לעולם משם נח"ל הוא נחלת"ם לעולם תהיה.

וזהו ויהיו חיי שרה וגו', כולם שווים לטובה ותמת שרה בקרית ארבע הוא השם הו"ל ב"ה. נמצא כי שונה פטירת הצדיק מפטירת כל אדם, כי ע"י פטירת הצדיק שנעשו יחודים וזיווגים במדות הגבוהות מאד מאד עי"כ יורדים השפעות טובות לעולם. לא כן בפטירת שאר בני"א חלילה. וז"ש ר' יוחנן בעל המאמר הזה שהוקשה לו למה לא הספידה לשרה לכן אמר כי לצדיקת הגדולה הזאת אין נכון להספידה ולבכות עליה כי אדרבא על ידי פטירתה יורדים השפעות רבות לעולם. וז"ש תמן תנינן מי שמתו כו' פטור מק"ש מפני העצבות ח"ו אבל כאן ויקם אברהם וידבר וגו' תקומה היתה לו למדת החסד של אברהם. ולזה נסמך אחר פרשה זו ואברהם זקן בא בימים. פי' המשיך מעולם הזקנה לימי הבנין וה' ברך הבריק את החסדים של אברהם. בכל הוא בחינת כל כי אחרי מיתת שרה נתברו ההשפעות והחסדים לעולם:

וזה ביאור הגמ' (בסנהדרין לו, א) הני בריוני דהוי בשיבבותיה דר' זירא דהוה מקרב להו כי היכי דניהדרו להו בתיובתא וכו' כי נח נפשי דר"ז אמרי כו' השתא מאן בעי עלן רחמי הרירו בלבייהו ועבדו תשובה. לכאורה אין להבין מדוע בחייו לא הועיל בתוכחתו ואח"כ עבדו תשובה. אכן כנ"ל ניחא כי כל הדברים יקרים שדבר אליהם כל ימי חייו כולם נתקבצו ועלו במיתתו וירדו השפעות קדושות עליהם. וזהו מ"ש (חולין ז, ב) גדולים צדיקים במיתתם יותר מבחייהם.

ואיש, דא קודשא בריך הוא, אשר יקח את אחותו, דא כנסת ישראל, וכל כך למה, חסד הוא, חסד הוא ודאי, והא אוקמוה, ועל דא הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד, קודשא בריך הוא וכנסת ישראל, גם לרבות ישראל דלתתא, כדאמרינן דהא בשעתא דכנסת ישראל באחדותא בקודשא בריך הוא, ישראל דלתתא שריין בחדוותא גם אינון בקודשא בריך הוא, ובגיין כך גם יחד כתיבי עכלה"ק.

*

עבודת שבטי ישראל ברצונם

הטוב, פועלם חזק בהרבה, מעצם עבודת הכהנים בביהמ"ק

ואם ישאל אדם, וכי יכול אני לקבל עלי עבדות ה' כראוי דוגמת הני

יהב לון קודשא בריך הוא לרברבא או לשליחא, אלא ישראל אחידן ביה, והוא אחיד בהו, ומחכיבותא דלהון קרא לון קודשא בריך הוא עבדין, הדא הוא דכתיב (ויקרא כה, נה) כי לי בני ישראל עבדים עבדי הם. לבתר קרא לון בני, הדא הוא דכתיב (דברים יד, א) בנים אתם לה' אלהיכם, לבתר קרא לון אחים, הדא הוא דכתיב (תהלים קכב, ח) למען אחי ורעי וגו', ובגיין דקרא לון אחים, בעא לשוואה מדוריה בהו, ולא יעדי מנייהו, כדין כתיב, הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד.

ובוצינא קדישא הכי אמר, הנה מה טוב ומה נעים וגו', כמה דאת אמר (ויקרא כ, יז) ואיש אשר יקח את אחותו, ובספרא דרב ייבא סבא,

1. ועי"ש המשך דברי הזוה"ק: ובספרא דרב המנונא סבא, גם יחד, לרבות צדיק בה כנסת ישראל, דאינון זווגא חד וכלא מלה חד, ותניין בפרשתא דשמע ישראל יהו"ה אלהינו יהו"ה אחד, מהו אחד, דא כנסת ישראל דאחיד ביה בקודשא בריך הוא. דאמר רבי שמעון, זווגא דדכר ונוקבא אקרי אחד, באתר דנוקבא שריא, אחד אקרי, מאי טעמא, בגין דדכר בלא נוקבא פלג גופא אקרי, ופלג לאו הוא חד, וכד מתחברן כחדא תרי פלגי, אתעבידו חד גופא, וכדין אקרי אחד. והשתא קודשא בריך הוא לא אקרי אחד, ורזא דמלה, כנסת ישראל בגלותא, וקודשא בריך הוא סליק לעילא לעילא, וזווגא אתפרש, ושמא קדישא לא אשתכח שלים, ואחד לא אקרי.

ואימתי יתקרי אחד, בשעתא דמטרוניתא תשתכח ביה במלכא ויזווגון כחדא, הדא הוא דכתיב (עובדיה א, כה) והיתה ליהו"ה המלוכה, מאן מלוכה, דא כנסת ישראל דמלכו בה אתקשר, כדין (זכריה יד, ד) ביום ההוא יהיה יהו"ה אחד ושמנו אחד, ועל דא (תהלים קלג, ב) הנה מה טוב ומה נעים שבת אחים גם יחד.

כשמן הטוב על הראש, מאן שמן הטוב, דא משח רבות קודשא, דנגיד ונפיק מעתיקא קדישא, דאשתכח בההוא נהר עלאה, דינקא לבנין, לאדלקא בוצינין,

היה המקדש בנוי, ואף זמן שמיני למילואים וחנוכת המשכן, מ"מ כללות ענין המשכן הוא שהיה מיטלטל ולא עמד במקומו, עד שבא שלמה המלך ובנה המקדש.

וענינו הוא, כי אם יש כוונה עמוקה במסירות נפש אמיתית דוגמת מעשה העקידה, ואליהו בהר הכרמל, וכמו בזמנים שמלכי ישראל עיכבו בעד כלל ישראל, וכל ישראל עמדו בתשוקה אדירה שרוצים לעלות לרגל לדביר קדשו - כשם שבא לראות כך בא ליראות, הרי בזאת התשוקה עצמה 'מעלה עליהם הכתוב' כאילו הקריבו כל הקרבנות, ואדרבא זאת התשוקה שהיתה מתוך שברון לב עצום, הרי היא הרבה יותר גדולה מכל זבחים הנקרבים בפועל כשהביהמ"ק על מקומו, באין אותה המסירות נפש והכוונה טובה של הזבחים.

ובזאת טעו נדב ואביהוא, כשראו שעדיין לא נפעלו תיקוני השכינה בשלימות ובגלוי, רצו לפעול בעבודת הקטורת לשמחה ולהעלותה אל מקומה הראוי, והקפיד עליהם הקב"ה, שכן אין לו נחת רוח מעצם העלייה, כפי שעולה נח"ר לפניו מגודל התשוקה והמסירות נפש כשמקבלים עליהם בני ישראל את

צדיקים עליונים שמסרו נפשם בפועל. לזאת נשיב, הנה ראה נא והתבונן דבר פלא שראו בעבודת בית המקדש, הנה הכתוב מדגיש פעמים רבות בייחוד את עבודת הכהנים במקדש, אשר הם מיוחסים בשם 'בני אהרן', ואף משה רבינו לא היה עובד העבודה בביהמ"ק, ואף אם יבוא מי שגדול כמו הבעש"ט הקדוש לעבוד במקדש, לא היה רשאי, כי אם בני אהרן.

ולבאו' יכול אדם להקשות ולשאול, איזה יתרון יש לכהן פשוט, יותר מהני דרגות נעלות, ולמה עשה ה' ככה, אשר רק הני כהנים יהיה רשאים לעבודה.

אך האמת הוא שהקב"ה רק רצה להראות לכל בני עלמא, שבאמת 'אם צדקת מה תתן לך', וטעם האמיתי מנח"ר למעלה מעבודת הקרבנות הרי הוא כמוס וטמיר, [וכמו שרמז גם הרמב"ן שטעמיו שכתב אין זה רק ע"פ נגלה], ובאמת העבודה בפועל אם לא בצירוף הרצון הפנימי האמיתי לעבוד את בורא עולם, המצורף עם עצם מעשה העבודה, אין זה כל כך מעיקרי העבודה, וכמו שנראה אף בפועל כי עיקרי תיקונים הכי נעלים, נעשה בהקרבה שלא במקומו, כאליהו בהר הכרמל, ואף עקידת יצחק לא

והוא משח נגיד ברישא דמלכא, ומרישיה ליקירו דדיקנא קדישא, ומתמן נגיד לכל אינון לבושי יקר, דמלכא אתלבש בהו, הדא הוא דכתיב שירוד על פי מדותיו, על פי מדותיו ממש, ואלין אינון כתרי מלכא דשמיה קדישא אשתכח בהו.

בתכלית הדביקות בלי שום הסתר, אבל עיקר הקירוב הכי נעלה להקב"ה נעשה רק מעבודת האדם העומד רחוק, ומ"מ מאוויו ורצונותיו רק להתקרב יותר לשמו ית', לצאת ממאסר החשכות והגלות, וזו הידידות עולה לריח ניחוח למעלה מעלה.

ובזה פירש הבני יששכר (שם מאמרי השבתות, מאמר ח, ד) ואני תפלתי שאומרים בשבת במנחה, כי הגם שבשאר זמנים הנה יש מלאכים מזומנים לקבל תפלות ולהעלותם למעלה למעלה, הנה אותם המלאכים המה מתבוננים בכל תפלה אם ראויה היא להתקבל, משא"כ בשעת התעוררות עת רצון, ע"י התעוררות רצון בני ישראל שלמעלה מעלה מעבודת כל המלאכים, הנה תפלתי לך ה', ואין אני צריך לסיוע המלאכים, על כן אלקים ברב חסדך ענני וכו'.

*

המלך פוסל את כל כלים יקרים של השרים, ובוחר ברצון לב נשבר של כל איש פשוט

ועל דרך שמביא האהבת שלום (בפרשתן עה"פ ויקרא אל משה) את משל מדרש תנחומא (פרשת בהעלותך ו) וזה לשונו, פעם היה מלך שהיה לו אוהב, אמר לו המלך, תדע שאצלך אני סועד היום, לך התקן לי. הלך אוהבו והתקין מטה של הדיוט, ושולחן של הדיוט. כיון שבא המלך,

הדין ואומרים 'אנא עבדא דקוב"ה' אף בתוך המיצרים.

מעלת בני ישראל מכל המלאכים, בכח הרצון והבחירה שאין למלאכי עליון

וככה צריך כל אדם פשוט לעמוד בחשכת הגלות, בזמן שאין לנו אור בגלוי, ואף אין בידינו לראות מי שיעשה עבודת הכהן הגדול בדרגת בלתי לה' לברו, אבל את הרצון הפנימי, שאנו כמהים לעבוד את בוראנו בורא עולם, זאת לא נלקח מאתנו, ואנו בבחירתנו לילך בדרכי טובים אנו מקיימים דוגמת עבודת הקרבנות בפועל, וכמו שרמזו כי הזבח נשחטה בצפון, וצפון גימ' בחיר"ה (עה"כ), כי העיקר הוא הבחירה הצפונה בלב פנימי של איש הישראלי. ואדרבא הרי התשוקה והרצון נכפל בכפל עם רוב עביות החשך וההסתר בגלות, ועם כל זאת אנו מיחדים יחודא דאחד, או מתעורר רצון עליון ביותר כאמור למעלה, דוגמת הנאמר בדוד המלך ע"ה, 'זבחי אלקים רוח נשברה', כי דוד המלך היה בתכלית הקירוב והידידות למעלה, וכל זאת בזכות זמירותיו שהיו במסירות נפש אמיתי, הרבה יותר מאלפי זבחים של שלמה בנו כשהבית המקדש בנוי.

וזאת הוא מעלת כל אדם חומרי, על פני עבודת כל מלאכי עליון, כי מלאכי עליון אין להם מושג של 'רצון' כי כל מה שעושים הוא להם

שם ולא יכול משה לבוא אל אוהל מועד. מיד קרא למשה, שנאמר ויקרא אל משה, עד כאן לשונו.

הנה מבואר מדבריו, שעל ידי השפלות שהיה למשה רבנו ע"ה זכה לקריאה. וזו היא הכוונה הרמוזה בקטנות האות א', שהיתה הקריאה בבושה ושרון לב גדול, ובזאת היתה טמונה 'הקריאה של חיבה', וזה סיום למה שנאמר לפני זה (סוף פ' פקודי שמות מ, לה) ולא יכול משה לבוא אל אוהל מועד כי שכן עליו הענן וכבוד ה' מלא את המשכן, כי שכן 'עליו' הענן קאי על משה, ופירושו, על משה היתה שוכנת הבושה הנקראת ענן כנודע. ועל ידי הבושה זכה לקריאה, ועוד זכה למאה ברכות [כמבואר במדרש].¹

*

באו עמו שמשין, סבבו מכאן ומכאן ומנורות של זהב לפניו מכאן ומכאן, כיון שראה אוהבו את כל הכבוד הזה נתבייש והטמין את כל מה שהתקין לו, שהיה לו הכל מן ההדיוטות. אמר לו המלך, מהו, הכי לא אמרתי לך שאצלך אני סועד היום, למה לא התקנת לי כלום. אמר לו אוהבו, אדוני המלך כשראייתי את כל הכבוד הזה נתביישתי והטמנתי כל מה שהתקנתי לך, שהיו כלי הדיוטות. אמר לו המלך, חייך שאני פוסל את כל בלי שהבאתי עמי ובשביל אהבתך איני משתמש אלא בשלך. וכך הקב"ה כולו אורה, שנאמר (דניאל ב, כב) ונהורא עמה שרא, והוא אומר לישראל התקיננו מנורה ונרות, מה כתיב שם (שמות כה, ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, ועשית מנורת זהב טהור (שם לא). כיון שעשו מיד באה השכינה, מה כתיב

ז. וסיום דבריו, כי הנה כל איש המשכיל הזוכה להיות בבחינת משה בחינת דעת השלם זוכה לכל הנ"ל, היינו שזוכה לקריאה ולשמוע את קול הקריאה, על דרך שנאמר במשה רבנו ע"ה (במדבר ז, פט) וישמע את הקול מדבר אליו, זוכה למאה ברכות. וזו היא כוונת המדרש (תנחומא א) שגזר הקב"ה על הדיבור שיוצא והולך אצל משה, ועשה לו הקב"ה שביל שבו יוצא הקול עד שיגיע למשה ולא נשמע לכאן ולכאן. כי לזה אין יכול לזכות רק מי שיש לו בחינת משה ולא זולתו.

וכן בשבת קודש, מי שמתבייש מקדושת השבת קודש יכול לזכות גם כן לכל הנ"ל, כי מבואר אצלנו כמה פעמים (עי' פ' פקודי ד"ה וכו') ששבת והקמת המשכן הן בחינה אחת, וכמו שמצינו בהקמת המשכן שעל ידי שנתבייש משה רבנו ע"ה ועל ידי הכנעתו זכה למאה מפתחאן של ברכות, כמו כן הוא בשבת קודש, כי שבת הם אותיות בשת (תקו"ז ה ע"ב), ומתוך שמתבייש האיש המשכיל מהארת קדושת השבת קודש מצד שנדמה בעיניו על ידי שפלותו והכנעתו שלא הכין עצמו כראוי בששת ימי המעשה לקבל המתנה המתוקה והנעימה, על ידי זה זוכה לקבל המאה מפתחאן של ברכות. ועל כן אנו אומרים תיכף בכניסת שבת

את השר ושיבחהו והגדילו על כל שאר שריו, כשראה המלך שכולם תמהים על זה, השיב הכי אינכם רואים גודל מסירות נפש וידידות של השר שחרד לכבודי, שהרי האמת שיצרו השיאו לטעום ממנו, אבל תיכף עם הרגעת חמת היצר, ובעת ששכלו חזר אליו כרגיל, לכאור' היה יכול להתמרמר על עצמו למאוד מאוד, ולומר במצב כזה למה לי עוד חיים, והרי בלא"ה המלך ידון אותי או למיתה או למאסר עולמי, ולכאור' היה לו לומר, כי אם כן הוא עכ"פ עוד יהנה ויאכל את כל הפרי, אבל לא כן עשה השר, ואמר מה זה שוה מה יהיה בחיי ותכליתי, העיקר הוא שיתקיים עכ"פ לכל היותר רצון המלך הגדול להיות לו כמעט כל הפרי, והאמת שנפגמה במקצת, ובזה אף יראה בגלוי שיצרו השיאנו לזה בלי שום תואנה, אבל סוף סוף עכ"פ יהנה משאר כל פרי הדר תפארתו.

משל לרצון העמוק המתעורר בלב לעשות רצון קונו, אף בעת שמתבייש ממצבו

ואפשר להוסיף, שאפי' אדם שפל, אשר אין לומר שכל ימיו חטיבה אחת כעבודת הצדיקים בלי שום נפילה וירידה, בכל זאת, זאת הרצון הנעלה המתעורר בו להתעלות ולילך בדרכי הצדיקים הוא גם כן חשוב ביותר בעולמות העליונים.

ובמו שביאר פעם הגה"ק מקלויזנבורג זי"ע ע"פ משל לשר של מלך שנתן המלך בידו פרי הדר למאוד לשמרו, כעל בבת עינו, ואף לא יגע בו לפגמו ח"ו, אמנם יצרו של השר התגבר עליו בתשוקה אדירה לטעום ולראות מה יקרו של פרי נעלה זו, ולכן לקחו וכסס ממנו קצת בשיניו כדי לטעמו, כשראו חבריו בכך חרדו על המראה, בסוברים שבוודאי נחרץ גורלו על זה, אבל לגודל תמהונם כשחזר המלך וראה את המעשה, לקח

קודש השתחוו לה' בהדרת קודש (תהלים כט, ב), שהוא ראשי תיבות קבלה (פע"ח שער השבת סוף פכ"א), לרמוז על זה, שמצד הבושה וההכנעה הנרמזת בהשתחוואה זוכים לקבל מאה ברכות. וכן כמו שמצינו בהקמת המשכן על ידי שנתבייש משה רבנו ע"ה זכה לקריאה ולשמוע את קול הקריאה, כמו כן הוא בשבת קודש, שמתוך שמתבייש מקדושת שבת יכול לזכות לקריאה ולשמוע את קול הקריאה. וזו היא כוונת אמרם ז"ל (שבת י ע"ב) מתנה טובה יש לי בבית גזי ושבת שמה וכו' לך והודיעם דייקא, פירוש שבת הם אותיות בשת, ורומז שמתוך שהאדם מתבייש מקדושת שבת ונדמה בעיניו שלא הכין עצמו כראוי לקבל המתנה, על ידי זה זוכה לקריאה, להודיע לו דברים עליונים, וזהו לך והודיעם, על דרך ויקרא אל משה במשל הנ"ל ודו"ק, עיי"ש עוד.

זמנים נעלים למאוד, זמן דקות באכילת קרבן פסחים, אבל בעת שמגיע חצות לילה אזי מתחילה איסור כרת רח"ל למי שיהיין להתאחד ביחודא כזאת גם אז, אבל הרי לנו שהקב"ה קבע בעולמו זמנים של אור ויחוד בגלוי, וזמנים של חשכות, וצריכים לקבל את שניהם באהבה ובשווה ממש, ויאמר האדם אני אעמוד על משמרת הקודש בכל עוז ותעצומות.

ובשיעמוד כל אדם איתן בכל הזמנים והעתות בשוה, עליו נאמר (ישעי' כט, כב) לכן כה אמר ה' אל בית יעקב אשר פדה את אברהם, לא עתה יבוש יעקב ולא עתה פניו יחורו, כי בראותו ילדיו מעשה ידי בקרבו, יקדישו שמי והקדישו את קדוש יעקב ואת אלהי ישראל יעריצו. כי ע"י שבני יעקב מקדישין שמו של הקב"ה, ומה בניו בחיים אף הוא בחיים, ועל ידי זה סימן ליעקב שעבודתו עבודה תמה ורצונו לפני הקב"ה, ועד"ז כשתלמידי הרב והצדיק הולכים בדרכיו אזי הוא כאילו הרב חי וקיים עדיין ועבודתו נצחית וקיימת לעולמי עולמים, אמן.

קורא הדורות מראש, וודאי שידע מכל מצבי ירדות הדורות, ובוודאי כוונה העליונה שמכלליות הדורות יתוקן עולם במלכות שד-י

והנמשל הנה עמוק מני ים, ומפורש בכתוב כזה שאף אחרי מעשה העג"ל בא הקב"ה להשרות שכינתו בישראל ולהעלותם בדרגתם על כל שאר אומות העולם, כי אף עם כל האמת שהאדם מוצא את עצמו לפעמים רבות בנפילה עצומה, וחושב כי במצב כזה בלא"ה לא יצא ממנו שום טוב, ומתייאש בכולו, אבל לא כן הוא דרכי אדם ירא ה', כי על האדם לעבוד את ה' גם בעת שברו, ואף שבלבו בוכה ונופל ברוחו בגין חטאו, מ"מ מחליט בדעתו כי העיקר הוא תכלית העליון על מה שברא כל העולמות עד למצבו של דור זה האחרון שאני עומד בו, ובוודאי שהקורא הדורות מראש, עמד וחקר שיצא עכ"פ מכלליות תיקוני כנסת ישראל, תיקוני השכינה.

ובמו ע"ד משל שרואים, שכן צווה הבורא על זמן חצות בלילי פסחים, כי לעומת שלפני חצות היו